GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĚ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 10. *Dumineca 13 (25) Ianuariu* 1885.

Românii. Tronulŭ şi opiniunea publică.

IX.

In mesagiulŭ din Decemvre 1868 Tronulŭ a pronunţatŭ marele cuvinte că *„statulŭ va asigurá fie-cărui cetăţénŭ libertatea şi desvoltarea limbei sale materne în modŭ egalŭ“* şi pe acésta convingere îşĭ basá speranţa, că naţiunalităţile nemaghiare cu timpulŭ se vorŭ linişti pe deplinŭ.

Monarchulŭ nostru, care a fostŭ suferitŭ o cercare atâtŭ de grea în ultimulŭ rĕsboiu, dorea sĕ védă cu-o ḍi mai înainte popórele sale împăcate şi mulţumite şi de aceea punea o mare greutate pe liniştirea lorŭ, după cum ne asigurá şi comisarulŭ regescŭ numitŭ pentru Transilvania. Suveranulŭ fù întăritŭ în speranţa sa prin asigurările, ce i le-au datŭ consiliarii sĕi de atuncĭ, că vorŭ stăruí pentru ca ea sĕ se realiseze, oferindŭ fiecărui cetăţénŭ scutulŭ necesarŭ pentru garantarea libertăţii şi a desvoltărei limbei sale materne. Despre temerile şi îngrijirile naţiunalităţilorŭ şi despre profunda nemulţumire a poporului românŭ din Transilvania, a căruia voce a fostŭ sugrumată cu forţa, sfetnicii unguri fără îndoiélă n'au descoperitŭ nimicŭ Tronului.

Pressa guvernamentală din întru şi cea subvenţionată din afară rĕsună de laudele proprie despre „graţia şi marinimositatea,“ ce a dovedit'o naţiunea maghiară faţă cu celelalte popóre prin concesiunile depuse în legea de naţionalitate, ér corifeii partidei dela putere în frunte cu miniştrii ţineau isonulŭ în discursurile şi scrisorile lorŭ destinate pentru publicitate.

Ministrulŭ-preşedinte de atuncĭ, comitele Iuliu Andrassy, se presentà în Ianuariu 1869 înaintea alegĕtorilorŭ sĕi din Satoralja-Ujhely spre a le dá sémă despre faptele sevĕrşite în sesiunea trecută a dietei. Combătêndŭ opositiunea Andrassy declarà în acelŭ discursŭ cu emfasă, că în unele privinţe nu s'a restabilitŭ anulŭ 1848; „nu s'a „restabilitŭ pentru că în Transilvania nu mai po„runcesce Iancu, ci legea constituţiunală, care face „a se esecutá uniunea în modŭ definitivŭ; Croaţii „nu mai sunt în tabera duşmană, ci sunt fraţĭ „cu Maghiarii şi mulţumiţĭ; 1848 nu e restabi„litŭ, pentru că cestiunea naţionalităţilorŭ pe care „începuserĕ atuncĭ a-o tranşá cu măciucĭ şi cu „cóse, este resolvată prin lege pe basa ecuităţii „şi a frăţietăţii.“

Rĕposatulŭ Franciscŭ Deak, capulŭ partidei dela putere, căruia connaţionalii sĕi îi dĕdură epitetulŭ de „înţeleptŭ,“ asigurá într'o scrisóre, ce a publicat'o o revistă din Peşta, că doreşce cea mai bună înţelegere cu Românii transilvănenĭ şi că „ceea ce mai este de făcutŭ sĕ se facă pe cale frăţéscă, sine ira et studio, în înţelegere comună.“

Ce temeiu slabŭ aveau afirmările de feliulŭ acesta ale corifeilorŭ partidei dela putere putemŭ sĕ judecămŭ, décă vomŭ avé în vedere, că aḍĭ, după şése-spre-ḍece anĭ, nicĭ măcarŭ aceea nu s'a împlinitŭ, ce era în interesulŭ regimului maghiarŭ, nicĭ uniunea nu este încă definitivŭ esecutată, căcĭ Transilvania geme şi aḍĭ sub o stare escepţiunală. Nicĭ acum nu poruncesce în acésta ţéră „legea constituţiunală,“ cum anunţá fostulŭ ministru-preşedinte, ci poruncescŭ legĭ şi mĕsurĭ escepţionale, poruncesce liberulŭ arbitriu alŭ guvernului, mai alesŭ în ceea ce privesce pe Românĭ şi interesele lorŭ de desvoltare nuţiunală.

Tóte aceste le-au presêmţitŭ Românii din Transilvania. Departe de a fi convinşĭ, cum credea monarchulŭ, că statulŭ va oferi desvoltărei limbei lorŭ materne scutulŭ necesarŭ, ei au prevĕḍutŭ, că pe calea, pe care au apucatŭ, guvernulŭ şi partida lui vorŭ revení în tótă puterea cuvêntului la actele de violinţă, despre care dietele maghiare din anii 1840 au datŭ nisce probe atâtŭ de strălucite.

Apropiându-se nouele alegerĭ pentru dieta ungară manifestaţiunile naţionale începură din nou. — Românii din Transilvania declarau în adunările de prin municipii, că nu vorŭ luá parte la aceste alegerĭ, cerêndŭ, în sensulŭ proiectului de resoluţiune alŭ deputaţilorŭ românĭ din dietă, ca cestiunea uniunei sĕ fie resolvată cu concursulŭ unei diete transilvănene, în care poporulŭ românŭ se fie representatŭ cum se cuvine.

La enunciările corifeilorŭ partidelorŭ maghiare, cari se sileau de a îmblândi pe Românĭ cu cuvinte frumóse şi cu promisiunĭ secĭ, respunse în Februariu 1869 cu multă demnitate distinsulŭ deputatŭ românŭ Dr. Alesandru Mocsonyi, dândŭ espresiune viuă marei nemulţumirĭ ce domnea între Românĭ. Mocsonyi ḍise între altele într'unŭ articulŭ publicatŭ în mai multe foi din monarchiă:

„Dieta din Pesta prin întroducerea formei celei mai dure de guvernamĕntŭ pentru Transilvania, adecă dândŭ ministeriului putere discreţiunară şi mântuindulŭ de responsabilitatea faţă cu poporulŭ românŭ, a luminatŭ pe deplinŭ naţiunea română despre adevĕrata valóre a fusiunei decretate. Ba mai multŭ, dieta pentru ca sĕ ia poporului românŭ şi celŭ din urmă mijlocŭ legalŭ de a-şĭ puté eventualŭ apĕrá în cea mai deaprópe dietă îndreptăţitele sale pretensiunĭ printr'o representanţă corĕspunḍĕtóre importanţei sale, — până într'atâtŭ şi-a datŭ pe faţă tendinţele sale suprematistice, încâtŭ ea, nerespectândŭ nicĭ măcarŭ postulatulŭ acelei teorii de legalitate, pe care însăşĭ se razimă, a susţinutŭ pentru Transilvania şi pe viitorŭ neschimbată legea electorală provisoriă cu base feudale.

„Prin acésta dispositiune dieta a arătatŭ chiar necapacitatea ei de a scutí interesele poporului românŭ: totŭ prin ea însă dieta cu o cale şi-a perdutŭ pe deplinŭ încrederea la poporŭ. Sĕ ne mirămŭ eşadér, décă o neîncredere adêncă a cuprinsŭ astăḍĭ poporulŭ românŭ întregŭ; décă acesta despoiatŭ de tóte mijlócele constituţionale genuine şi eficace îşĭ iea refugiulŭ la manifestaţiunĭ naţionale, carĭ suntŭ primele începuturĭ ale pasivităţii legale, ale acestui estremŭ mijlocŭ legalŭ în lupta politică?“

„Acestŭ tristŭ conflictŭ putemŭ sĕ-lŭ deplângemŭ din inimă, putemŭ se fimŭ seriosŭ îngrijaţĭ pentru urmările lui când avemŭ în vedere, că passivitatea legală este pururea una din simptómele cele mai periculóse în viaţa de statŭ: însĕ nicĭ unŭ omŭ cu cugetŭ curatŭ nu va puté acusá pentru acésta naţiunea română, căcĭ ea împlinesce o datorinţă morală, o împlinesce acésta în numele dreptului eternŭ, în interesulŭ libertăţii.“

Adevĕrŭ a grăitŭ acestŭ matadorŭ alŭ Românilorŭ când a ḍisŭ, că naţiunea română nu póte fi acusată pentru opositiunea ei.

Dér cei dela putere ca sĕ-şĭ legitimeze procederea lorŭ nedréptă şi violentă totuşĭ ne-au acusatŭ şi ne acusă mereu, înaintea Tronului şi a opiniunei publice, că amŭ fi duşmanĭ ai statului.

Ce amŭ făcutŭ noi până acum, pentru ca sĕ nimicimŭ aceste nedrepte acusărĭ?

—o—

Situaţiunea actuală européná.

Ḍiarulŭ din Viena „Neue freue Presse“ dela 21 Ianuariu n., după ce vorbesce mai întâiu despre Bismarck, care a ḍisŭ că Germania este încungiurată astăḍĭ numai de amicĭ, că unŭ conflictŭ cu Anglia este tare departe, că amiciţia cu Austria e tare şi că cu Rusia s'a restabiiitŭ amiciţia în tómna trecută, ḍice:

Ce bucuriă a produsŭ acéstă scire în tótă Europa, care de unŭ deceniu şi jumĕtate trage cu urechia la Berlinŭ, unde se croeşte nu numai politica imperiului germanŭ, ci şi politica generală şi se decide pacea ş[illegible] rĕsboiulŭ şi unde în acéstea trei lustre s'a aplanatŭ a[illegible] o încordare germană-francesă, aci una ruséscă-germa[illegible] séu una ruséscă-austriacă, Italia şi Spania aci fur[illegible] trase aci respinse! Cine este mai competentŭ a pro[illegible] pacea decâtŭ acela care are puterea autoritatea şi [illegible] siunea de a-o face, de a-o susţiné şi de a-o gar[illegible] Putemŭ da credĕmêntŭ cuvintelorŭ cancelarului de[illegible] că relaţiunile dintre puterĭ suntŭ cele mai bun[illegible] vorbesce numai despre relaţiunile Germaniei şi [illegible] discutatŭ întrebarea despre relaţiunile celorla[illegible] unele către altele, pe care a le regula se p[illegible] cerea principală şi arta măestrului dela Be[illegible]

Avemŭ în Europa atentate cu dinamită, [illegible] asediu micŭ, conflicte parlamentare, crise indus[illegible] lamităţĭ agrare, regrese economice, lupte confe[illegible] naţionale, preponderanţa influinţei bisericesc[illegible] lelorŭ, şi cu tóte acestea trăimŭ în partea [illegible] a lumei, căcĭ avemŭ pace şi prospecte de [illegible] pacea. Dér Europa nu e acasă şi puterile [illegible] laţiunile lorŭ dependinte de interesele ei [illegible] maţii ei nu se ocupă de felŭ cu cestiunea [illegible] cu alte părţĭ depărtate ale lumei, cu [illegible] Tótă Europa, afară de Austria, este d[illegible] ţĕrĭ străine, acolo se întêlnescŭ pute[illegible] batŭ influinţele lorŭ. Puterile marĭ facŭ a[illegible] colonială, cestiunĭ grave şi conflicte se potŭ n[illegible] în ţĕrĭ depărtate, carĭ vorŭ trage în misce[illegible] cea bĕtrênă. Rusia se apropiă încetulŭ [illegible] posesiunile Angliei din India. Anglia este mitat[illegible] patru continentele. Ocupaţiunea Egiptului de [illegible] conflictŭ cu tóte staturile europene. In Afr[illegible] nulŭ sudicŭ dă peste Germania, care se lu[illegible] tru monopolŭ. Francia este ocupată în lutŭ [illegible] ching, Madagascar, la Congo şi la Marea îmb[illegible] galia s'a pusŭ în mişcare şi-şĭ apĕrá moncarĭ [illegible] cane.

Spania înşelată în speranţelele ei, cu su[illegible] presupunerea că inimiciţia dintre Germania isto[illegible] fi constantă, caută unŭ avantagiu pe maz[illegible] tóte celelalte state europene sunt ocu[illegible] ḍi de ḍi surprinde lumea cu planurile sa[illegible] achisiţiunĭ, protectorate, conexiunĭ, mis[illegible] vapóre, tractate comerciale şi cu docum[illegible] ceniu a totŭ lucratŭ Bismarck la proiecte[illegible] acuma se esecută în Africa şi în Australia. [illegible] ḍi descopere nouĕ probe despre espediţiunile diplomatice ale cancelarului germanŭ. Toţĭ în Germania sunt încântaţĭ de planurile cele gigantice ale cancelarului.

Numai de nu s'ar turbura pacea européná prin conflictele ce se potŭ nasce în apele depărtate.

Stau óre lucrurile aşa de curatŭ, încâtŭ sĕ nu fie nicĭ o temere? Anglia a observatŭ în discursulŭ lui Bismarck, privitorŭ la politica colonială, o ameninţare la adresa ei. Afară de acésta Anglia pretinde tótă ţéra Zuluşilorŭ şi supravegherea asupra pustiei Calahari, pentru ca sĕ nu lase pe Bismarck sĕ s'apropie de Mozam[illegible] bic şi Zanzibar. Anglia are pe Portugalia pe pa[illegible] sa. Prin urmare e unŭ felŭ de concurenţă între [illegible] şi Germania.

Italia astăḍĭ s'a alăturatŭ şi ea lîngă Anglia [illegible] nu va sta lângă ea totŭ mereu, ci va căuta sĕ [illegible] din cérta dintre cele lalte puterĭ ca şi în trecu[illegible] mania póte sĕ vină în conflictŭ în Africa cu A[illegible] causa politicii coloniale. Dintre tóte popórele [illegible] poporulŭ germanŭ este mai fericitŭ, că are [illegible] politicii sale pe Bismarsk, care astăḍĭ umblă [illegible] planurĭ pentru poporulŭ germanŭ resă[illegible] despre a-

sĕ realiseze planurile sale în dimensiunile, în care le-a croitŭ, atuncĭ va face epocă în cultura omenimei. Ḑică cine ce va ḑice despre Bismarck elŭ este şi rĕmâne în meseria sa măestru şi până acuma ş'a jucatŭ rola minunatŭ în interesulŭ Germanilorŭ. Nu este nicĭ o îndoélă, că şi acuma va eşi triumfătorŭ, pentru că interesele tuturorŭ puterilorŭ europene sunt angajate în politica colonială. Dintre tóte póte sĕ câştige Rusia în Asia mai multŭ, ea acuma înainteză nesupĕrată de nime.

Din dieta Ungariei.

In dieta din Pesta a începutŭ desbaterea asupra bugetului ministerului cultelorŭ şi instrucţiunei.

Raportulŭ Alex. Orssagh, recomandândŭ bugetulŭ spre primire, arată frumósa desvoltare a institutelorŭ ungurescĭ de cultură şi de crescere. Suma cheltuelelorŭ pusă în proioctulŭ pe 1885 întrece pe cea din 1884 cu 327,438 fl. Dela 4,100,000 fl. cum era bugetulŭ 1876 şi 1867, s'a suitŭ treptatŭ până la 5,900,000, precum s'a preliminatŭ în anulŭ acesta. Numĕrulŭ gimnasielorŭ şi şcólelorŭ reale însă dela 1876 s'a măritŭ numai cu unuŭ, pe când şcólele superióre de fete s'au înmulţitŭ cu şépte.

„Dacă considerămŭ, ḑice raportorulŭ, ce influinţă are sexulŭ femeescŭ asupra familiei şi generaţiunii mai tinere, şi décă considerămŭ, că aceste institute de crescere femeescĭ se află în astfelŭ de locurĭ unde, în urma iferinţii de naţionalitate şi a depărtării de centru sunemŭ avisaţĭ mai multŭ la aceea ca sĕ punemŭ în serviciu fluinţa femeilorŭ în favórea scopurilorŭ »ideii de statŭ ungurescŭ,« atuncĭ nu credŭ că greşescŭ, dacă considerŭ posiţiunile guvernului ungurescŭ în acéstă privinţă ca partiă deosebitŭ fericită a politicei nóstre de instrucne."

L...pă ce trece în revistă diferitele şcóle, precum şi lei şi planurĭ ce are sĕ le mai esecute ministerelorŭ şi instrucţiunii, cere camerei sĕ voteze buun este, ḑicêndŭ că numai prin cultură se póte succesŭ libertatea »consituţională« şi »idea de urescŭ« în contra orĭ căruia.

nŭ Lesko e mulţămitŭ de succesele didactice iunii. Guvernulŭ a făcutŭ din scólă o fortămului şi acesta 'i unŭ succesŭ pentru vénumai se dă silinţă ca totŭ mai multe béscă ungurescе, ci ca totŭ mai multe sĕ simţă ungurescе. Nu e mulţămitŭ însă cu partea peogică. Se observă în genere o decădinţă morală a- în massa cea mare câtŭ şi în classele mai bune. sa e că în şcólă se instruesce, ér nu se cresce. scerea fără religiune nu se póte cugetá. In scólele de definesce oficialŭ Dumneḑeu: »Despre Dumneḑeu vorbi, fiindcă nu se póte percepe!« Nu e igiosŭ? Se plânge apoi că mai alesŭ şcólele lice se simultaniséză. In locŭ sĕ se facă astfelŭ, ar i sĕ se sprijinéscă statulŭ. Astfelŭ de casurĭ suntŭ omitatulŭ Şaroşŭ, ceea ce e nedreptŭ, pentru că clede acolo se distinge prin patriotismŭ. In acelŭ ţinutŭ numai se maghiariséză, ci se şi remaghiariséză. De a elŭ nu se învoiesce cu pasagiulŭ unui discursŭ ce ţinutŭ Jokai în Sĕcuime, şi în care vorbea despre ĭ îmbrăcaţĭ în pele de óiă,« adecă despre panslaŭ, carĭ seducŭ pe bunulŭ poporŭ slovacŭ din împrenea Caşoviei. Jokai a fostŭ rĕu informatŭ. Pansla- nu suntŭ, dér se găsescŭ Curuţĭ, plinĭ de pietate ru istoria patriei şi însufleţiţĭ de intenţiunĭ patriotice. ză bugetulŭ.

Daniel Iranyi încă recunósce decădinţa morală ósă. Elŭ speră că năsuinţele culturale şi bisericeorŭ deşteptá acelaşĭ interesŭ ca şi cestiunile econo-. Raportulŭ ministrului instrucţiunei îlŭ găsesce fórte ctivŭ şi se bucură de acésta. Dér sunt încă multe comune care n'au scóle, sĕ se cheltuiască şi pentru estea 1 milionŭ şi jumĕtate, cum s'au cheltuitŭ 60 de ilióne pentru Bosnia. Serbarea milenară nu s'ar té face mai frumosŭ, decâtŭ când, pe lângă dobêndirea dependenţei, se va puté ḑice: Nu esistă nicĭ o comună ţéră, care n'ar avé şcóla ei poporală. Oratorulŭ atinge estiunea că suntŭ mulţĭ copii lipsiţĭ de cele trebuinciόse tru a învĕţá şi de îmbrăcăminte. Spre acestŭ scopŭ cţii şi inspectorii şcolarĭ sĕ înfiinţeze reuniunĭ predenea. Trecêndŭ la cestiunile politice-bisericessĭ, ă biserica catolică şi acum e lipsită de autonomiă. tea Sa a vrutŭ sĕ se resolve acéstă cestiune, dar ulŭ a pus'o la dosarŭ, unde zace dela 1870. Inorarea libertăţii este libertatea religiunii. Oratorulŭ camera sĕ priméscă următórea propunere: „Camera tilorŭ aviséză pe ministrulŭ cultelorŭ şi insrucţiunii, unŭ proiectŭ de lege pentru libertatea religiunei."

Mistrulŭ instrucţiunii Trefort, rĕspunḑêndŭ lui ice că ómenii nu suntŭ aḑĭ mai rĕi şi mai imon trecutŭ. Starea morală şi socială în Ungaria ai rea ca în altă ţéră a Europei. Dacă şcóla nu cresce, ci numai instruéză, nu e vina ministerului. Se scie că partea cea mai mare a şcólelorŭ poporale nu suntŭ nicĭ comunale nicĭ de statŭ, ci de caracterŭ confesionalŭ, şi dacă preoţii îşĭ împlinescŭ datoria cu privire la instrucţiunea religiósă, se va ameliora şi acéstă stare.

La discursulŭ lui Iranyi, rĕspunde ministrulŭ că nu 2000, ci numai 260 de comune suntŭ fără şcóle. Dar, va căuta ca în fiecare comună sĕ fie o şcólă, fiindŭ acésta necesarŭ din puntulŭ de vedere naţionalŭ, moralŭ şi economicŭ. Ce privescŭ afacerile bisericescĭ şi confesionale, despre care a amintitŭ Iranyi, ministrulŭ nu vrea sĕ le aducă în desbatere acum, deórece acestea suntŭ de natură multŭ mai seriósă.

»Dacă amŭ trăi în America séu în Anglia, aşŭ primi propunerea; dar trăimŭ în Ungaria, de aceea nu o potŭ primi. Ce privesce libertatea consciinţii, putemŭ sĕ ne asĕmĕnămŭ cu orĭ ce altă ţéră; o respectŭ aceea, şi luatŭ lucrulŭ practicŭ, în Ungaria domnesce (?) mai mare libertate a consciinţii şi credinţii decâtŭ în orice altă parte. Noi suferimŭ lucrurĭ, pe care în America séu în Anglia societatea nu le-ar suferi. Cestiunea acésta e o cestiune politică şi credŭ — deşi am deplină încredere în puterea de a se susţiné a Ungariei — că libertatea credinţei, ce o reclamă d. deputatŭ, ar fi unŭ elementŭ disolvătorŭ. Eu nu potŭ aproba legĭ, care periclitéză unitatea Ungariei. De aceea propunŭ sĕ respingă camera propunerea din punctŭ de vedere politicŭ.«

Ministrulŭ rĕspunde apoi la o interpelare a lui Franz Komlossy şi ḑice că a lucratŭ unŭ proiectŭ, pentru înfiinţarea de scóle de statŭ în mai multe ţinuturĭ în interesulŭ ideii de statŭ ungurescŭ, a naţionalităţii şi culturii ungurescĭ.

Românii şi Tronulŭ.

Sub acestŭ titlu »Ellenzék« din Cluşiu, dela 22 Ianuariu a. c., se ocupă de şirulŭ de articulĭ: «Românii, Tronulŭ şi opiniunea publică," ce i-a publicatŭ fóia nóstră, începêndŭ cu alŭ doilea numĕrŭ din acestŭ anŭ. »Ellenzék» cércă sĕ caracteriseze cuprinsulŭ primilorŭ articulĭ în câte-va şire amintindŭ, se înţelege, numai acele pasage, de carĭ sĕ se pótă legá şi oprindu-se apoi la pasagiulŭ, unde spre caracterisarea împrejurărilorŭ că partida maghiară dela putere se pórtă faţă cu noi ca suverană absolută, amŭ citatŭ cuvintele poporului nostru, prin carĭ elŭ îşĭ esplică starea actuală a lucrurilorŭ, ḑicêndŭ: »Poporulŭ de rêndŭ prin instinctulŭ sĕu naturalŭ dă espresiune principiului perniciosŭ, ce domnesce aḑĭ în statŭ, prin aceea că ḑice: »De când stăpânesce craiulŭ ungurescŭ, împĕratulŭ nu mai are nicĭ o putere.«

»Ellenzék,« fără sĕ cerceteze sensulŭ acestorŭ vorbe, le folosesce pentru a face următórele expectoraţiunĭ:

»Nu este pĕcătósă atitudinea Românilorŭ, carĭ, gândindu-se la acelŭ timpŭ, când Maiestatea Sa nu era rege maghiarŭ ci numai împĕratŭ, îsĭ ḑicŭ: »Impĕratŭ ne-a trebuitŭ şi ne trebue nouĕ, pentru că elŭ a avutŭ putere şi a lucratŭ în interesulŭ nostru!?"

»Ei, şi totŭ se mai ḑice, că dorinţele Românilorŭ suntŭ rĕu interpretate. După constituţiunea maghiară corpurile legiuitóre facŭ legile; regele nu póte domni în modŭ arbitrarŭ. Corpurile legiuitóre însă aducŭ legĭ, carĭ privescŭ şi pe Maghiarĭ şi pe celelalte popóre într'unŭ chipŭ, şi acéstă procedere şi constituţiune nu e bună, din punctŭ de vedere românescŭ, pentru că Impĕratulŭ nu are putere în Ungaria... Şi totuşĭ sĕ fie rĕu interpretate dorinţele Românilorŭ?!

„Şi din acestŭ articulŭ se vede, că dortnţa într'aclo merge, ca Regele sĕ înceteze a fi Rege maghiarŭ, sĕ fie numaĭ Impĕratŭ, pentru că atuncĭ vorŭ sosi timpurĭ mai bune pentru Românĭ — fără constituţia maghiară!

»Nenorocitŭ poporŭ! Nenorocită cugetare! Este óre patriotică acéstă cugetare? De sigurŭ că nu!«

„Nenorocita fóiă crede, că lingușesce Tronulŭ, décă'i aduce aminte de vremile de mai nainte, când numai Impĕratulŭ şedea pe elŭ, nu'i vine în minte acestui capŭ plinŭ de gărgăunĭ, că Maiestatea Sa a pusŭ jurămêntŭ pe constituţiunea maghiară înaintea ţĕrii şi-a lumei şi a juratŭ, că nu va fi Impĕratŭ, ci Rege statului maghiarŭ.

»Nu e de lipsă ca cineva, sĕ părască Tronului pe agitatorĭ; nu e de lipsă, ca faţă cu ei sĕ mai seducă cineva opiniunea publică, Europa, etc.... Fie-care pasŭ, fiecare faptă, fiecare cugetare a lorŭ trădéză, că terenulŭ pe care stau ei nu este acelŭ terenŭ, pe care cresce arborele patriotismului! — Constituţiunea maghiară este aşchia, pe care arŭ dori ei a-o sdrobi cu orĭce preţŭ, pentru ca apoi sĕ pótă pescui ca sub guvernulŭ absolutisticŭ, pe când domniau ca administratorĭ cu gulere de tiniehea şi de aurŭ şi cu săbiuţele la o parte, în acestŭ statŭ pe care Némţulŭ şi atuncĭ îlŭ considera (?) de maghiarŭ.

»Décă îi trebue »Gazetei« împĕratŭ ducă-se la Muscalĭ, la Pruşĭ, dar sĕ nu pretindă, ca constituţia ţĕrii sĕ fiă nimicită pentru nişte interese personale."

»Şi totŭ mai ḑice (Gazeta), că este rĕu înţelésă şi rĕu interpretată!« —

La acestŭ articolŭ alŭ fóiei maghiare, care nu se distinge decâtŭ printr'o rea şi fórte tendenţiósă stilisare, rĕspundemŭ deocamdată numai prin următórea întrebare:

Ei bine, décă în loculŭ Impĕratului este aḑĭ Regele care n'are putere absolută, urméză óre de aicĭ ca Regele sĕ nu mai aibă nicĭ o putere şi că Suveranulŭ nostru absolutŭ sĕ fiă d-lŭ Tisza?

SCIRILE ḐILEI.

Adunarea constituantă a institutului nou de creditŭ şi de economii „Timişiana« din Timişóra, s'a ţinutŭ în 10/22 Ianuariu. Au fostŭ presenţĭ 100 de acţionarĭ, representândŭ 500 de acţiunĭ. Comitetulŭ membrilorŭ fondatorĭ a alesŭ direcţiunea în următórele persóne: Em. Ungurianu, T. Belu, M. Barbu, Tr. Gaiţia, G. Achimŭ, Costa Maniu şi Nicolau Coşiariu. Comitetulŭ de supraveghiere: Stef. Adamŭ, V. Poruţiu, A. Suciu, G. Lazarŭ şi Eut. Ciobanŭ. Membrilorŭ fundatorĭ li s'a votatŭ absolutoriu şi cu ulterióra administraţiune s'a încredinţatŭ direcţiunea, căreia i s'a predatŭ jurnalele şi averea. Decursulŭ întregŭ alŭ şedinţei a doveditŭ o insufleţitóre şi impunĕtóre armoniă şi înţelegere reciprocă.

—0—

La sfinţirea apei în ḑtua de Bobotéză gr. or. în Orăştiă a asistatŭ fórte numerosŭ publicŭ, precum şi armata.

—0—

Serbarea Botezului în Alba-Iulia s'a făcutŭ în următoriulŭ modŭ: La 10 óre a. m. s'au adunatŭ la biserica numită „Mânăstirea din Maierŭ" din locŭ unŭ publicŭ fórte numerosŭ; 3 companii de soldaţĭ cu musica în frunte, dintre care 2 companii — una cu puşcĭ — sub comanda d-lui Căpitanŭ Jacobich din Rgmt. de Inft. Nr. 50, o companiă dela Rgmt. Nr. 64. Finindu-se serviciulŭ în biserică s'a dusŭ totŭ publiculŭ cu soldaţii la sfinţirea apei, unde s'au datŭ 3 şarge fórte esactŭ, presentându-se după fiecare şi armele, ér musica intonândŭ imnulŭ »Dómne ţine şi protege.« La 12 óre s'a finitŭ serviciulŭ. In Alba-Iulia în ăstŭ modŭ strălucitŭ nu s'a serbatŭ nicĭ odată la biserica românéscă Botezulŭ Domnului.

—0—

Ni se scrie din Reghinulŭ săsescŭ, că pe acolo de multŭ nu mai este zăpadă. Vremea e frumósă şi caldă, aprópe secetósă.

—0—

Inteligenţa română din Cluşiu va da la 12 Februariu n. în sala »Redutei urbane" unŭ concertŭ împreunatŭ cu balŭ în favorulŭ fondului pentru înfiinţrrea unei şcóle române de fetiţe în Cluşiu. La începutulŭ pausei celei marĭ 12 junĭ, în costume naţionale, vorŭ esecutá jocurile »Căluşarulŭ« şi »Bătuta.« Preţulŭ întrării: 2 fl. de persónă, 4 fl. de familiă de doi membri, ér pentru ceilalţĭ de fiecare câte 1 fl., unŭ biletŭ de feréstră seria I 2 fl. 50 cr., seria II 1 fl. 50 cr., de galeriă 1 fl. 50 cr. Ofertele mărinimóse precum şi suprasolvirile se vorŭ chita cu mulţămită pe cale ḑiaristică.

—0—

Reuniunea femeilorŭ române din Sibiiu va aranjá în 7 Februariu n. unŭ balŭ în sala hotelului »Impĕratulŭ romanŭ.« Venitulŭ curatŭ este destinatŭ în favorulŭ reuniunei. Preţulŭ de întrare: de persónă 1 fl. 50 cr., membri de familiă câte 1 fl. 50. de persónă, ér dela 3 persóne în susŭ câte 1 fl. de fiecare persónă. Logea mare 8 fl., logea mică 5 fl. Suprasolvirile se vorŭ chita cu mulţămită pe cale ḑiaristică.

—0—

D-nii Fodoreanu şi Sasu ne telegraféză din D. St. Mărtin, că cele cuprinse în corespondenţa datată: Cetatea de Baltă, 14 Ianuariu şi publicată în Nr. 5 alŭ fóiei nóstre, sunt neadevĕrate şi comunicate numai din rĕutate.

Rĕspundemŭ din parte-ne că, precum am publicatŭ telegrama despre alegere, totŭ astfelŭ am publicatŭ şi corespondenţa ce ni s'a trimisŭ de unŭ bărbatŭ totŭ de posiţiă. Care din douĕ ne-a datŭ adevĕrata informaţiune, nu putemŭ sci, deórece noi n'am fostŭ la faţa locului, când s'a făcutŭ alegerea de protopopŭ.

—0—

In 8 Ianuariu de diminéţă, trenulŭ ce venea spre Braşovŭ, a sdrobitŭ unŭ carŭ cu caĭ cu totŭ între Weisskirch şi Hejasfalva. Visitiulŭ fiind bétŭ adormise şi caii apucaseră pe şine. Din norocire visitiulŭ a fostŭ aruncat din carŭ, scăpândŭ cu viaţă, dér rănitŭ.

—0—

Din Teuşŭ ni se scrie: »Docentele Stefanŭ Crişanŭ din locŭ a arangiatŭ unŭ balŭ românescŭ în folosulŭ sĕu. Publicŭ a fostŭ fórte numerosŭ cu deosebire Românĭ, apoi Maghiarĭ şi Evrei, carĭ în decursulŭ pausei şi-au formatŭ 2 grupurĭ deosebite de orĭ-ce societate şi atingere cu Românii, negreşitŭ fiindcă'i iubescŭ. Românii şi-au petrecutŭ fórte solidŭ. Musica a fostŭ din Blaşŭ. Jocurĭ românescĭ fórte puţine s'au jucatŭ, din causă că cârciumarulŭ fiindŭ ungurŭ, elŭ porunciа ce sĕ se cânte. Din gura unuia din 2 funcţionarĭ dela calea ferată, carĭ

au asistatŭ la petrecere dar mai multŭ între Maghiarĭ şi Evrei, amŭ auditŭ esprimându-se în ăstŭ modŭ: »Imĭ pare fórte rĕu ca în astfelŭ de societete m'am amestecatŭ, dar o voi suporta.« Tóte romăncele au fostŭ îmbrăcate în costumurĭ naţionale, de iţĭ era dragŭ sĕ le privescĭ. Inteligenţa română de prin sate nu a asistatŭ, chiar nicĭ preotulŭ localŭ.«

Tristŭ lucru că n'au luatŭ parte toţĭ Românii şi mai alesŭ capii. Câtŭ pentru cei ce »s'au amestecatŭ« în societate, putéu rĕmânea acasă, credemŭ că Românii nu i-au întinsŭ de mânecă. Dacă cârciumarulŭ n'a ţinutŭ sémă că e balŭ românescŭ, nimenea nu strică decâtŭ totŭ Românii.

—0—

»Kol. Köz.« comunică, că la 14 Ianuariu n. s'a arestatŭ în Deva unŭ anarchistŭ din Germania, anume Kronig, de meseriă mĕsarŭ. S'au găsitŭ la elŭ mulţime de scrierĭ anarchiste.

—0—

Guvernulŭ românŭ a însărcinatŭ pe prefectulŭ judeţului Dorohoi, ca sĕ facă o cercetare la faţa locului, în privinţa conflictului întêmplatŭ în ḑiua de 29 Decemvre espiratŭ, pe hotarulŭ Bucovinei, la Bojanĭ, între soldaţiii românĭ şi cei austriacĭ.

—0—

Regele Italiei a trimisŭ regelui Spaniei pentru jertfele cutremurului 30,000 francĭ.

—0—

In Frassinere lângă Susa, în Italia, au fostŭ dĕrîmate 15 case de greutatea stolohanilorŭ (lavinelorŭ) de zăpadă, omorândŭ 11 persóne. In provincia Cuneo au fostŭ de asemenea mai multe persóne omorîte şi rănite. Intre Mojola şi Demonte au fostŭ înămeţiţĭ 3 lucrătorĭ. In Trassino s'au scosŭ dln zăpadă 30 de cadavre, 10 înămeţiţĭ au fostŭ scăpaţĭ, ér alţĭ vr'o 40 nu e speranţă sĕ fie mântuiţĭ.

———o———

CORESPONDENŢA PARTICULARA A »GAZ. TRANS.«

Blaşiu 23 Ianuariu 1885.

Onorate d-le Redactorŭ! A trecutŭ deja multişorŭ timpŭ în noeanulŭ nemărginitŭ alŭ vecĭniciei, de când vĕ comunicaiu starea multŭ tristă cu privire la învĕţămêntulŭ istoricŭ întru câtŭ privesce acele pasage, ce tractéză atâtŭ despre moşii şi strămoşii noştri din acéstă patriă nefericită pentru poporulŭ nostru, câtŭ şi despre acele evenimente, ce s'au petrecutŭ în România. Şi întru adevĕrŭ, ce lucru póte fi mai demnŭ de plânsŭ de câtŭ tocmai necunóscerea stărei lucrurilorŭ şi faptelorŭ strămoşescĭ, carĭ numai sciute fiindŭ, potŭ aţiţa în inimile june iubirea naţiunei şi a poporului sĕu, dela carĭ se cere ca, după obosirea celorŭ mai bĕtrênĭ prin conflictele ḑilnice cu contrarii, sĕ ia ei asupră-şĭ rĕspunderea pentru binele, recâştigarea drepturilorŭ amĕsuratŭ dreptăţii şi destinaţiunea poporului.

Dar vai! Apparent rari nantes in gurgite vasto. In locŭ de-a luptá cu toţii umĕrŭ la umĕrŭ pentru câştigarea mai grabnică a drepturilorŭ nóstre sacre, suntemŭ desbinaţĭ. Unii pentru interesele lorŭ personale, pentru ca sĕ încapă în oficii, îşĭ vêndŭ pielea prigonitorilorŭ noştri şi apoi ei purcedŭ în urmă mai crudŭ faţă cu poporulŭ, ei îi causéză rane mai adêncĭ, căcĭ sciu sĕ-lŭ lovéscă unde-lŭ dóre; alţii se schimbă precum îşĭ schimbă lupulŭ pĕrulŭ, când suntŭ între Românĭ suntŭ Românĭ, când suntŭ între nădrăgoşĭ suntŭ Maghiarĭ, şi érăşĭ alţii îşĭ consumă puterile pentru uşurarea sorţii poporului luptândŭ, dar ei suntŭ puţinĭ.

Şi cum se póte, că atâtea capete slabe se lapădă de naţia lorŭ? Ii orbescŭ arginţii, oficiile şi favorurile; nu-şĭ cunoscŭ limba maternă pe deplinŭ; nu cunoscŭ faptele străbune, căcĭ au fostŭ pe mână strĕină sĕ-i créscă, din isvóre strĕine s'au adăpatŭ cu cunoscinţa faptelorŭ strămoşescĭ! Dar ce ḑicŭ! Amŭ ajunsŭ acele ḑile triste şi jalnice, sĕ vedemŭ chiar şi în gimnasiu românescŭ desvĕlindu-se evenemintele şi faptele Românilorŭ din Dacia lui Traianŭ — de când ne-a aşeḑatŭ marele împĕratŭ până în timpulŭ de faţă, — în cincĭ-spre-ḑece minute. In... cincĭ-spre-ḑece minute? Póte că nicĭ în atâta timpŭ nu s'ar fi tractatŭ despre fasele acestorŭ douĕ ţĕrĭ, décă nu s'ar fi arĕtatŭ în publicŭ acestŭ faptŭ -- miserabile auditu.

Şi unde se întêmplă unŭ faptŭ atâtŭ de regretabilŭ? In Blaşiu, odinióră focularulŭ sciinţii şi alŭ sêmţĕmêntelorŭ naţionale, în Blaşiu, pe a cărui pratŭ se proclamà eliberarea poporului românŭ din starea cea mai miserabilă pentru unŭ poporŭ, din torturósa jobăgiă! Ba încă şi umbrele marilorŭ eroi din istoria némului nostru, carĭ şi-au sacrificatŭ viaţa pentru patriă şi naţiune, se vorŭ îngroḑi de nerecunoscinţa strănepoţilorŭ lorŭ, carĭ nu-i ţinŭ nicĭ atâta demnĭ de a'i citá de modelŭ; ale cărorŭ fapte şi vîrtuţĭ ar trebui sĕ ne servéscă dreptŭ esemplu pentru toţĭ timpii.

La corespondinţa mea precedentă aţĭ anotatŭ, respective i-aţĭ datŭ locŭ cu acea condiţiune, ca locurile competente sĕ dea deslușire, dar până acuma au tăcutŭ respectivii; póte că li se va reînprospĕtá din nou în memoriă prin aceste şire şi.... — Et haec meminisse juvabit!

Brutus.

———o———

ALEGEREA DE DEPUTATŬ DIETALU
în cercŭlŭ electoralŭ Coşiocna.

Din Câmpiă, 20 Ianuariu 1885.

In 12 Ianuariu avurămŭ alegere de deputatŭ în Coşiocna. Uniculŭ candidatŭ era guvernamentalulŭ Zejk Károly, despre a căruia rĕuşită şi succesŭ credŭ că este informatŭ onoratulŭ publicŭ; eu voiescŭ numai a aminti în câteva trăsurĭ rafinăriile şi mijlócele nedemne cu care corteşii guvernamentalĭ au isbitŭ în passivitatea Românilorŭ, făcêndŭ cu ea o adevĕrată speculă.

Temêndu-se de unŭ contra-candidatŭ, agenţii gugernamentalĭ nu au întârḑiatŭ a reclama ajutorulŭ poporului românescŭ prin totŭ felulŭ de fărădelegĭ. Nu şi-au cruţatŭ nicĭ onórea, nicĭ punga, nicĭ caracterulŭ şi nicĭ ostenéla. Călăreţĭ împintenaţĭ şi carete cu patru cai sburau crucişŭ şi curmeḑişŭ peste hotarĕle Câmpiei, corumpêndŭ şi seducêndŭ poporulŭ nevinovatŭ. Ba chiar şi crăişorii ungurescĭ, carĭ mai 'nainte de asta cu câteva lunĭ s'au obţinutŭ dela votisare, — luându'şĭ cămaşa pe dosŭ — au începutŭ a ameninţa poporulŭ cu persecuţiune şi, unde acésta nu era de ajunsŭ, îlŭ corumpea cu banĭ scumpĭ, numai şi numai ca pe d. Zejk sĕ'lŭ pótă scóte învingĕtorŭ. Li-a şi successŭ dar étă cum:

După-ce tóte înşelăciunile, promisiunile şi amenintările nu au folositŭ nimicŭ, corteşii guvernamentalĭ au aflatŭ de bine a se folosi de starea miseră a poporului românŭ urcândŭ preţulŭ unui votŭ dela unŭ florenŭ la ḑece. In modulŭ acesta li-a successŭ a aduce la urnă şi-o parte mai mică din poporulŭ românescŭ, însĕ după ce şi-au datŭ votulŭ, corteşii guvernamentalĭ avură neomenia de a-şĭ retrage cuvêntulŭ datŭ solvindŭ celora ce au promisŭ câte ḑece florinĭ numai câte cincĭ séu celŭ multŭ câte şépte florinĭ. (Bine au făcutŭ, sĕ învețe minte Românulŭ, care 'şĭ vinde naţiunea. — Red.)

Dĕr nicĭ cele 2500 litre silvorium ce s'au petrecutŭ în Coşiocna, nicĭ păraele de vinarsŭ ce curgeau pentru alegĕtorĭ şi nicĭ suma cea colosală a banilorŭ nu ar fi fostŭ în stare a înşela poporulŭ românescŭ, décă unii preoţĭ nu ar fi produsŭ în poporŭ acea confusiune ce o producŭ lupii în mijloculŭ unei turme.

Acestĭ preoţĭ, carĭ pentru banĭ ducêndŭ poporulŭ la urnă şi-au vêndutŭ naţiunea şi demnitatea crucei lorŭ, îi voiu amintí cu numele, pentru ca sĕ fiă învĕţŭ din generaţiune în generaţiune. Étă'i: Chiraiu preotulŭ gr. or. din Soporŭ, Ioanŭ Péterŭ preotulŭ admn. gr. cat. din Cistelecŭ, Teodorŭ Bogăţianŭ preotulŭ gr. cat. din Petea, Alesandru Vamoşiu preotulŭ suspendatŭ din Cistelecŭ şi preotulŭ gr. or. din Geaca.

Acestia sunt preoţii aceia, carĭ pentru banĭ au dusŭ poporulŭ la alegere, şi pe carĭ ar trebuí sĕ'i bată Dumneḑeu când se vorŭ mai apropia de cruce.

Ne-au făcutŭ de ruşine înaintea streinilorŭ, au compromisŭ clerulŭ, au înşelatŭ poporulŭ.

Nu potŭ sĕ nu amintescŭ între aceştia şi pe nemeritatulŭ cantorŭ din Sâmboteleců: Teodorŭ Graurŭ, care mortŭ de bétŭ striga şi urlá prin Coşiocna fălindu-se înaintea străinilorŭ cu dispreţulŭ ce l'a manifestatŭ faţă cu povaţa generosului şi binemeritatului sĕu preotŭ d. Ioanŭ Germanŭ, pe care ne ascultându'lŭ a participatŭ la alegere, spre mai marea sa durere.

Sciu că acestia nu au la casele lorŭ nicĭ o gazetă românéscă, de aceea rugămŭ pe bine-sêmţitorii Românĭ din jurulŭ lorŭ sĕ-le spună, că ei nu mai sunt fraţĭ ai noştri, sĕ se feréscă de noi, că noi încă ne ferimŭ de ei.

Unŭ Câmpenŭ.

———o———

Concertŭ în Cuvinŭ.

Ḑiua de 30 Decemvre a. c. a fostŭ într'adevĕrŭ o ḑi de sĕrbătóre pentru cuvinenĭ în genere şi în specialŭ pentru ţĕranĭ. »Corulŭ plugarilorŭ românĭ« de aicĭ sub conducerea bravului învĕţătorŭ N. Ştefŭ a datŭ unŭ concertŭ împreunatŭ cu petrecere de jocŭ. Acestŭ concertŭ e de mare însemnătate şi pentru aceea, că a fostŭ celŭ dintêiu datŭ de »Corulŭ plugarilorŭ,« care este încă tênĕrŭ.

Séra la 8 óre s'a umplutŭ sala cea mare a scólei rom. din Cuvinŭ de unŭ publicŭ numerosŭ din locŭ şi din provinciă încâtŭ numai încăpeau, domnĭ, dómne domnişóre, ţĕranĭ şi ţĕrĕncuţe ofereau unŭ tablou pictorescŭ. Sala era frumosŭ decorată cu stégurĭ naţionale, ramurĭ de bradŭ, tablourĭ şi oglindĭ. Intre urările publicului se presentà »Corulŭ plugarilorŭ« de 50 membri purtândŭ toţĭ costumŭ ţĕrănescŭ. Intre piesele cântate s'a distinsŭ »Irmosulŭ naşcerei«, Imnulŭ Domnului; dar mai alesŭ »Deştéptă-te Române« quartetŭ bărb. şi »Hora Sinaia« corŭ micstŭ, aceste douĕ din urmă fură repeţite la dorinţa publicului, carele rĕmase încântatŭ. Intre pause s'au ţinutŭ 3 declamaţiunĭ, dintre carĭ a escelatŭ: »Copila de Românŭ« de I. Vulcanŭ, declamată de d-şóra Catiţa Lucaciu învĕţătóre la scóla de fetiţe din Cuvinŭ. Bine a declamatŭ şi scolarulŭ N. Pripa poesia: »Şi sĕ nu fiu supĕratŭ?« In generalŭ concertulŭ a successŭ pe neaşteptatŭ de bine. Onóre plugarilorŭ noştri, carĭ au dovedit, că Românulŭ e capace de totŭ ce e bunŭ, frumosŭ şi folositorŭ! Mulţămirea a fostŭ generală. Ţĕranii încă erau cuprinşĭ de bucuriă de cinstea ce li-au câştigatŭ coriştii lorŭ înaintea străinilorŭ, ba moşŭ Vasilică cu lacrămĭ în ochĭ şi cu surîsŭ dulce pe buze ḑicea întru sine: »Alduesce Dómne pe cei ce ne învaţă şi ne facŭ cinste!..... las' că de altă-óră vomŭ arătá noi că scimŭ şi mai multŭ.« După concertŭ numai decâtŭ se începù petrecerea de jocŭ. Ţĕranii, coriştii şi ţĕrĕncuţele jucau în scóla de fetiţe cu o vioiciune ne mai pomenită. Intr'adevĕrŭ îţĭ era dragŭ sĕ te uiţĭ la ei cu ce îndestulire şi voiă bună 'şĭ petreceau. Aşa petrecere n'au mai avutŭ ei încă!

Pentru înteligență, ce fù representatà în numĕrŭ frumosŭ, s'a arangiatŭ sala din scóla pruncilorŭ pentru jocŭ. Numai decâtŭ se începù jocul şi ţinù cu o vioiciune generală ne mai pomenită până în dalbe ḑorĭ. O ghirlandă de florĭ graţióse, dómne şi domnişóre, decora publiculŭ alesŭ.

Cu unŭ cuvêntŭ petrecerea din Cuvinŭ a successŭ în tóte privinţele fórte bine, aducêndŭ şi unŭ venitŭ de 105 fl. menitŭ pentru fondulŭ »Corului plugarilorŭ« şi că acesta a successŭ bine în tóte privinţele meritulŭ în primulŭ locŭ este alŭ d-lui Teodosiu Moţŭ preotŭ, carele cu supraveghiare părintéscă s'a îngrigitŭ de tóte ca şi presidele corului vocalŭ din Cuvinŭ, apoi tótă recunoşcinţa merită ostenelele d-lui N. Ştefŭ ca conducătorŭ alŭ corului şi în fine onóre plugarilorŭ românĭ din Cuvinŭ, carĭ dau esemplu demnŭ de urmăritŭ.

Chrisolit.

———o———

Pentru contribuabilĭ.

Oficiulŭ de dare alŭ oraşului face cunoscutŭ, ca acei contribuabilĭ, ale cărorŭ proprietăţĭ suntŭ datóre, sĕ-şĭ procure cóla de însciinţare dela numitulŭ oficiu şi sĕ noteze în ea datoria, interesele ce plătescŭ pe anŭ creditorilorŭ, cuotele de amortisare a capitalului, precu[illegible] şi datoria ce era la începutŭ şi sumele plătite prin [illegible]tisare séu în rate până acuma.

Cóla de însciinţare se va îmâna — celŭ multŭ [illegible] la 31 Ianuariu 1885 — oficiului de dare alŭ oraş[illegible] fi-Dela acésta dată nicĭ o reclamare nu se mai ia în[illegible]erŭ ca sideraţiune, sub nicĭ o imprejurare. trebue

La îmânare, cóla va fi marcată cu datulŭ şi s[illegible] aduce oficiului, ca dovadă că s'a înaintatŭ şi s'a primit[illegible] ungu-de încunosciinţare la timpŭ. de ce

———o———

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Pesta, 24 Ianuariu. — La îmormê[illegible] sculptorului Huszar a luatŭ parte unŭ impo[illegible] numĕrŭ de scriitorĭ, artiştĭ, cercurile politice [illegible] poporaţiunea. Stradele, pe unde a trecutŭ [illegible] siunea, erau de amêndoue părţile ocupate [illegible] mii de ómenĭ, din care causă în unele [illegible] municaţiunea era întreruptă. Budapesta, [illegible] şi Neusohl erau representate prin deputa[illegible] mormêntŭ ţinură discursurĭ de despărţire [illegible]torulŭ Keleti şi elevulŭ scólei de modelŭ Ko[illegible]

Roma, 24 Ianuariu. — Depretis a [illegible] camerei votarea creditului de 150,000 franc[illegible] tru cei nenorociţĭ de căderea lavinelorŭ de zăpadăie

———o———

DIVERSE.

Femeile svediane. — In suplementulŭ numĕrului dela 15 Ianuariu 1885 alŭ ḑiarului »Bazar« din Berlin găsimŭ într'unŭ articulŭ despre »cultura femeilorŭ în Svedia« următórele şire: »Svedianele suntŭ fórte istețe şi învață uşorŭ, ele se distingŭ prin o pĕtrundere deosebită, suntŭ fórte casnice şi în Svedia nimicŭ nu se co[illegible] damnă mai multŭ decâtŭ o femee neeconómă. Cea m[illegible] bine crescută Svediană, care vorbesce patru limbĭ, pó[illegible] sĕ férbă singură, se pricepe sĕ'şĭ lucreze singură hainel[illegible] şi pălăriile, cântă la pianŭ şi din voce şi a cetitŭ mul[illegible] Ca în Svedia apoi nu suntŭ mai puţinĭ slujbaşĭ. Naţiune[illegible] întrégă posede o dosă neobicĭnuită de spiritŭ luminatŭ şi acestŭ fericitŭ darŭ o scutesce de primejdia de-a face prea multŭ într'o direcţiune séu într'alta. Svedianele suntŭ tóte silitóre şi astfelŭ în timpulŭ hotărîtŭ pentru orice lucru fie de caracterŭ idealŭ orĭ materialŭ, totdéuna facŭ mai multŭ şi decâtŭ e de lipsă.«

*

O otrăvitóre. — In Charlottenburg, aprópe de Berlinŭ, o fată, ce era în serviciulŭ unui secretarŭ dela calea ferată, făcŭ mai multe încercărĭ de a otrăvi pe fica stăpânului ei. Acésta făcea adeseorĭ imputărĭ servitórei despre neorênduielile ce venéu înainte şi servitórea, care credea că fără domnişóra ar puté duce mai bine economia casei, rase fosforŭ de pe chibriturĭ (cătrănițe) si amestecă de repeţite orĭ marĭ cantităţĭ din otrava produsă astfelŭ în mâncările şi în bĕutura ficei secretarului. Rĕulŭ şi bóla ce otrava o producea necontenitŭ nenorocitei jertfe deşteptà în fine bănuelĭ şi cercetându-se mâncarea se dovedi că e otrăvită. Otrăvitórea fù arestată şi mărturisi cu cea mai mare nepăsare, că ea ar fi continuatŭ aceste încercărĭ de otr[illegible] până când şi-ar fi ajunsŭ scopulŭ. Autoritatea bă[illegible] că arestata a făcutŭ şi mai nainte astfelŭ d[illegible] de omorŭ.

[illegible]glese trimise [illegible]ancenă luptă [illegible]e ce le dau [illegible]u despre a-

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mu[illegible]

Cursulŭ la bursa de Viena

din 23 Ianuarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ ungară 6%	—.—	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	97.45	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Rentă de hârtiă 5%	93.55	Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.—	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	117.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40	Renta de hârtiă austriacă	83.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	121.—	Renta de arg. austr.	83.85
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	106.50	Renta de aurŭ austr.	106.40
Bonurĭ rurale ungare	101.50	Losurile din 1860	138.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Acţiunile băncei austro-ungare	864.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.50	Act. băncei de creditŭ ung.	312.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75	Act. băncei de creditŭ austr.	302.60
Bonurĭ rurale transilvane	101.25	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.79
		Napoleon-d'orĭ	9.76½
		Mărcĭ 100 împ. germ.	60.35
		Londra 10 Livres sterlinge	123.60

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 10 Ianuariu st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	—	—
Renta rom. amort. (5%)	93	—
» convert. (6%)	86	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%)	95	—
» „ „ (5%)	81	—
» » urban (7%)	92	—
» » » (6%)	88	—
» » » (5%)	77⅞	—
Banca naţională a României	1100	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	270	—
» » » Naţională	197	—
Aurŭ	16½%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 24 Ianuarie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.42	Vênd.	8.45
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.74	»	9.77
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.78
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	126.—	»	128.5

Discontulŭ » . . . 7—10 % pe anŭ.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

3—3

ANUNCIU.

La bunulŭ seminarialŭ în Cutŭ a devenitŭ vacantŭ unŭ postŭ de **oficialŭ de economiă** pentr'unŭ tênĕrŭ neînsuratŭ.

Doritorii de a primí acestŭ postŭ sĕ se adreseze până la 1-ma Martiu a. c. la

Administraţiunea bunului în CUTŬ

poşta ultimă Szasz-Sebeşŭ.

Nr. 14216—1884. 3—3

Concursŭ.

Pentru ocuparea unui postŭ vacantŭ de practicantŭ magistratualŭ cu unŭ salarŭ de 400 fl. anualmente, — se escrie prin acésta concursŭ.

Competenţii pentru acestŭ postŭ au sĕ documenteze, pe lângă aceea că au absolvatŭ cursulŭ de 4 anĭ de jură şi că posedŭ celŭ puţinŭ esamenulŭ de statŭ politicŭ, — că nu au trecutŭ încă peste etatea de 40 de anĭ.

Respectivele petiţiunĭ astfelŭ instruate sunt a se aşterne celŭ multŭ până în 10 Februariu a. c. la 5 óre după prândŭ subscrisului magistratŭ.

Braşovŭ în 17 Ianuariu 1885.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Primele veritabile bombóne de Malzextract de pieptŭ pentru ...facerea flegmei ale lui Ioanŭ Hoff sunt în hârtiă albastră.

Extractŭ de Malz a lui Ioanŭ Hoff „Gesundheitsbier." 0 sticlă 60 cr.

Extractŭ de Malz concentratŭ a lui Hoff. 0 sticlă 1 fl. 12 cr. 0 sticlă mică 70 cr.

Capacităţile medicale din Viena: Profesorulŭ Dr. Bamberger, Schröter, ...chnitzler, Rokitansky, Basch, Finger etc.; în Berlinŭ d-nii profesorĭ Dr. Frerichs, ...angenbeck, Osc. Liebreich etc.; ordonéză acestea remediurĭ în multe casurĭ ...e bóle cu cele mai vĕdite succese.

Johann Hoff's Brustmalzextrakt-Bonbons à 60, 30, 15 şi 10 cr. numai în tocŭ albastru.

Johann Hoff's Malzgesundheits-Chocolade. ½ Kilo I. fl. 2.40 cr. II. fl. 1.60 III. fl. 1 ¼ Kilo I. fl. 1.30 cr. II. 90 cr. III. 60 cr.

Raporturĭ de lecuirĭ reuşite

la suferinţe de pieptŭ şi stomachŭ,

...răguşală, inflegmare, (inclinărĭ cataralice), oftică, anemiă, slăbiciune de ...ervĭ, trebuinciósă pentru întărire la recovalescenţĭ, pentru cei slabĭ în desvol...re şi slăbiciune, ca şi pentru conservarea sănătăţei.

Domnului

IOANŬ HOFF

inventatorulŭ şi fabricatorulŭ preparatelorŭ de Malz, c. r. furnisorŭ de curte a celorŭ mai mulţĭ suveranĭ din Europa etc.

Wien, Stadt, Graben, Braunerstrasse Nr. 8.

Bucurescĭ, 11 Aprilŭ 1882.

De mai multŭ timp am suferitŭ de tuse şi durere de peptŭ fără sĕ fi găsitŭ vre-unŭ leacŭ. La recomandaţiă am luatŭ din depoulŭ ce se află aci berea de Malzextract, în urma căreia iute m'am vindecatŭ. Mĕ bucurŭ cu acésta ocasie a vĕ puté mulţumi prin scrisŭ.

Alŭ D-vóstră plecatŭ **Gabrielŭ Froimescu**, Bucurescĭ.

Brăila (România). D-lui Joh. Hoff, Wien.

Vĕ rogŭ a'mĭ trimite urgentŭ 13 flacóne bere de Malzextract a lui Joh. Hoff şi 3 tocurĭ (în hârtiă albastră) bombóne pentru uşurarea flegmei, de óre ce dama pentru care suntŭ destinate într'adevĕrŭ că nu mai póte trăi fără întrebuinţarea lorŭ. Cu tótă stima **A. Borghetti.**

St. D. Vĕ rogŭ pré multŭ pentru repeţirea trimeterei cu expressŭ preparatelorŭ D-tale excelente de Malzextract pentru alŭ cărorŭ bunŭ efectŭ viu a vĕ mulţumi. Bolnavulŭ se simte cu multŭ mai bine şi va întrebuinţa încă îndelungŭ preparatele D-tale de sănătate. (Comande: 11 flacóne bere concentrate de Malzextract, 5½ tocurĭ de Malzbonbons, 5½ Pf. Malz-Chocolodă II.)

Cu deosebită stimă

A. Neumann, farmacia »La Tigru« în Iaşĭ.

Raportŭ medicalu.

Botoşanĭ, 5 Octomvre 1882.

St. Domnule! Efectulŭ de vindecare s'a constatatŭ şi în mai multe casurĭ, la pacienţii mei, ceea ce mĕ face a comanda şi pentru soţia mea 100 flacóne bere de Malzextract şi 20 tocurĭ Malzextractbonbons, cu trimiterea prin rembursă postală.

Cu deosebită stimă

Dr. Paŭl Bleicher, fostŭ asistentŭ la clinica d-lorŭ prof. Arlt Siegmund etc. în Viena.

...Paris. Malzextractulŭ lui Johann Hoff este unŭ remediu dieteticŭ care ...ge tuturorŭ celorlalte leacurĭ bune pentru constituţiunĭ slabe şi de între...ărĭ cataralice organelorŭ de respiraţiune şi digestiune.

60 de decoraţiunĭ

Infiinţatŭ 1847, în Viena şi Budapesta la 1861.

De observatŭ.

Epilepsia.

Tractarea în scrisŭ.

Cei ce suferŭ de spasmurĭ, de cârcei şi de nervĭ găsescŭ ajutorŭ sigurŭ prin metoda mea. Onorariele se dau după ce se vorŭ observa succese. S'au vindecatŭ sute de ómenĭ.

Prof. Dr. Albert,

distinsŭ, pentru deosebitele succese, de cătră societatea scienţifică francesă cu marea **medaliă de aurŭ cl. I.**

6. Place du Frône, PARIS.

Bóle secrete

le vindecŭ pe basa celei mai nouĕ constatărĭ ale sciinţei, chiar şi casuile ce le mai desperate fără ca cineva sĕ fie împiedecatŭ dela lucrulŭ sĕu. Asemenea vindecŭ urmările rele ale **pĕcatelorŭ tinereţei** (onania), **slăbiciune de nervĭ** şi **impotenţa**. Mare discreţiune. Ne rugămŭ pentru descrierea completă a bólei.

Dr. Bella,

membru alŭ mai multorŭ societăţĭ scienţifice etc.

6. Place de la Nation, 6. — PARIS.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu	10.08	5.59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mezö-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Buđapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.